

Wilsverklaring

In H&W van mei 2002 schreef Marijke Boorsma een prachtig artikel over de wilsverklaring in de huisartsenpraktijk. Zij beschrijft de gevoelens van onbehagen die haar bekruipt als een patiënt zijn wensen rond de dood in de verre toekomst kenbaar maakt: een verzoek zonder ziekte geeft haar een ongemakkelijk gevoel. Ook wijdt zij beschouwingen aan de thema's autonomie en de moderne dood, nog niet ziek, en het conflict van plichten. Dat zijn alledrie problematische thema's waaraan niet genoeg aandacht besteed kan worden. Dit geldt des te meer als dat gebeurt door een arts die zelf geen tegenstander is van euthanasie; dan levert dat stof tot reflectie.

Er was echter één facet dat onderbelicht bleef in het betoog.

De wilsverklaring wordt niet alleen opgesteld met het oog op toekomstig ondraaglijk lijden, maar ook om de dokter een handvat te geven voor situaties waarin de patiënt plotseling wilsonbekwaam is geworden. Een afschrikwekkend voorbeeld voor veel mensen is het verkeersongeluk waardoor iemand in coma raakt of in een permanente vegetatieve toestand komt te verkeren die geen uitzicht biedt op terugkeer tot een voor deze persoon redelijke en waardige levensstaat.

Levensbeëindiging zonder verzoek van een comapatiënt is nauwelijks te rechtvaardigen. In dat licht is het dus niet zo gek dat 'Een jonge man, goed in het pak en met een goed verzorgd uiterlijk' die zich komt voorstellen aan de arts, bij het weggaan nog even meldt dat er een euthanasieverklaring in zijn dossier zit. Hij heeft nagedacht over een mogelijk toekomstscenario. Voor een mogelijke situatie waarin hij zijn wil niet meer kenbaar zal kunnen maken heeft hij een en ander op papier gezet. Dat is een van de belangrijkste functies van de wilsverklaring!

Martine Cornelisse, stafmedewerkster NVVE

Geloofwaardig schrijven

Frans Meulenberg slaat met het journaalbericht 'Geloofwaardig schrijven' (H&W 2002;45:342) de plank helemaal mis. Door mij is om een aantal redenen een klacht ingediend tegen het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, maar in ieder geval niet vanwege de tendentieuze kop 'Hebt u HPU? De ontdekking van een vrouwenziekte'. Afgezien van het feit dat er in het gewraakte stuk zo'n twintig fouten staan, maakt men bij het refereren aan wetenschappelijk onderzoek gebruik van de oorspronkelijke wetenschappelijke rapporten/publicaties, en niet uitsluitend van *De Telegraaf* of *HP/De Tijd*.

Ik heb pas besloten een klacht in te dienen toen het NTVG meedeelde dat de kolom 'Binnenlands Nieuws' buiten de verantwoordelijkheid van de redactie viel en daarom weigerde een rectificatie op te nemen. Men volstond met een excuusbrief van de auteur van het stukje.

De Raad voor de Journalistiek heeft zich overigens niet gebogen over de medisch-inhoudelijke kant, maar heeft geoordeeld over juist of onjuist, iets wat de Raad mijns inziens ook als niet-medici kan beoordelen. Het is triest dat men in Nederland over goed opgezet onderzoek waarbij 5500 patiënten zijn betrokken, op deze wijze meent te moeten oordelen omdat één iemand de toon heeft gezet.

J. Kamsteeg

Antwoord

In mijn bijdrage heb ik mijn verbazing geuit over twee dingen. Ten eerste over het feit dat artikelen in wetenschappelijke bladen (met uitzondering van onderzoeksverslagen) door de Raad voor de Journalistiek blijkbaar worden beschouwd als 'journalistieke gedraging'. Ik meen dat arts-auteurs van bijvoorbeeld commentaren en recensies zich hiervan niet bewust zijn. En dat was mijns inziens nieuwswaardig. Ten tweede verbaasde het mij dat de Raad voor de Journalistiek daarbij hogere *journalistieke* eisen stelt aan wetenschappelijke bladen dan aan kranten. Het is toch uiterst merkwaardig dat een foute

quote in het NTVG ('alle patiënten hebben een laag histaminegehalte' in plaats van 'de meeste patiënten...') leidt tot een uitspraak van de Raad, terwijl de soms mega-onzin in andere bladen ('aardbeien voorkomen kanker') ongemoeid blijft.

Overigens maakt Kamsteeg in deze reactie een inschattingsfout. Naar mijn mening had de auteur van het NTVG-stuk zich helemaal niet hoeven te baseren op 'oorspronkelijke rapporten/publicaties'. Ik breng in herinnering dat de auteur een boek besprak, geschreven door journalisten, met daarin verwerkt uitspraken van de heer Kamsteeg (deze uitspraken zijn per definitie *interpretaties* van het onderzoek). Dat is zijn/haar volste recht. Journalistiek schrijven behelst selecteren, het plaatsen van accenten, interpreteren en meningsvorming (overigens doet wetenschap dat ook, maar – vaak in schijn – ietsje minder). In deze discussie ontstaat nu een fraai Droste-effect: uitspraken (geen onderzoek!) van Kamsteeg worden door journalisten verwerkt in een boek; een journalist bespreekt dit boek in het NTVG; de Raad voor de Journalistiek doet hierover een uitspraak; een journalist (ikzelf) schrijft hierover een stukje in de journaalrubriek, waarna Kamsteeg op dit journalistieke stuk reageert. Interpretatie stapelt zich op interpretatie. Prachtig. 'Juist of onjuist' – zoals Kamsteeg schrijft – is daarbij echter niet de gouden standaard, maar hooguit van even zo groot belang als zorgvuldigheidseisen. Daarom is het naar mijn mening dan ook terecht (maar ik ken natuurlijk niet het hele dossier) dat de redactie van het NTVG niet wilde rectificeren, maar wel corrigeren (dat is iets heel anders).

Ik sla geen planken mis, noch heb ik last van plankenkoorts...

Frans Meulenberg

Consultvoering als klinische dans

Pieters en Carlier introduceren in hun artikel over consultvoering (H&W 2002;45:475-7) een mij onbekende dansleraar. Deze werd door mij *niet* genoemd (H&W 2001;44:258-9). De auteurs zijn